

OBSAH

XENOFÓNTŮV ŽIVOT A DÍLO

(7)

KNIHA PRVNÍ

1.

Kdo chce vládnout lidem, musí vycházet z poznání jejich povahy a potřeb. Příkladem člověka, který to dokázal, je perský král Kýros.

(23)

2.

Kýrův původ. Jeho tělesné přednosti i duševní vlohy jsou rozvíjeny výchovou podle perských zásad.

(25)

3.

Ve dvanácti letech Kýros odchází s matkou na návštěvu k svému dědovi, králi médskému. Jeho dětská otevřenost mu získává náklonnost všech.

(30)

4.

S přibývajícími lety roste Kýrova vážnost a ostýchavost. Rád jezdí na koni a loví a brzy v tom předstihne všechny druhy. Šestnáctiletý se vyznamená ve srážce s Asyřany. Vrací se do Persie a vyprovází jej mnoho Médů. Rozloučení s Artabazem, který Kýra zbožňuje.

(37)

5.

Ještě rok stráví Kýros v oddíle chlapců a je ze všech nejlepší, stejně i další léta v oddíle jinochů. Když už patří mezi muže, je ustanoven velitelem vojska, které jde na pomoc Médům proti Asyřanům. Promlouvá k důstojníkům.

(48)

6.

S otcem Kambýsem, který ho vyprovází na hranice, rozmlouvá Kýros o tom, jaký má být dokonalý velitel.

(52)

KNIHA DRUHÁ

1.

Médský král Kyaxarés poučuje Kýra o vojenské síle své i asyrské.
Peršané dostanou novou výzbroj.

(68)

2.

Důstojníci i prostí vojáci jsou za odměnu zváni ke Kýrovu stolu.
Při jídle se vždy rozproudí živý hovor, střídavě veselý i vážný.

(76)

3.

Na shromáždění vojáků je dohodnuto, že odměny budou odstupňovány podle zásluh. To ještě zvýší úsilí vojáků při výcviku.

(83)

4.

Přichází poselstvo indického krále. Kýros se chystá přimět krále arménského, aby dodržoval své závazky.

(89)

KNIHA TŘETÍ

1.

Kýros zajme arménského krále i s celou rodinou. Králův starší syn Tigranés hájí otce. Kýros vezme krále na milost.

(97)

2.

Kýros ukončí nepřátelství mezi Armény a Chaldaji a na chaldajském území postaví pevnosti. Pak pošle vyslance do Indie požádat o půjčku.

(108)

3.

Slavný návrat do Médie. Médové i Peršané vytáhnou s celým vojskem do Asýrie. Bitva před asyrským táborem skončí Kýrovým vítězstvím.

(115)

KNIHA ČTVRTÁ

1.

Kýros děkuje bohům za vítězství a povyšuje Chrýsantu. Aby mohl pronásledovat prchající nepřátele, vyžádá si od Kyaxara, že s ním mohou jít ti Médové, kteří se dobrovolně přihlásí.

(129)

2.

Ke Kýrovi se přidají Hyrkaniové a vedou ho po stopách ustupujících nepřátel. Peršané se zmocní nepřátelského tábora. Kýros pamatuje víc na spojence než na sebe a perské vojáky.

(134)

3.

Médští jezdci se vracují s bohatou kořistí. Kýros, podporován Chrysantou, přesvědčuje své krajany, jak výhodné by pro ně bylo mít vlastní jízdu.

(143)

4.

Zajatci jsou propuštěni na svobodu, aby měl kdo obdělávat pole v podmaněné Asýrii.

(147)

5.

Pro vítězné vojsko je uspořádána hostina. Od Kyaxara přichází rozkaz, aby se všichni Médové vrátili. Kýros žádá vojenskou posilu z Persie. Při dělení kořisti si Peršané nechávají všechny koně.

(149)

6.

Kýrovi nabízí spojenectví asyrský velmož Góbryás, jemuž nový asyrský král, který nastoupil po svém otci padlém v bitvě, před časem zabil syna. Médové rozdělují kořist.

(158)

KNIHA PÁTÁ

1.

Kýros rozdává svůj podíl z kořisti. Araspás se zamiluje do krásné Súsanky Pantheie. Kýros chce pokračovat ve válce a zjišťuje, zda chtějí Médové a spojenci zůstat s ním.

(162)

2.

Pochod do Góbryovy země. Góbryás obdivuje perskou střídmost. Kýros se ohlíží po dalších spojencích a rozhodne se táhnout těsně kolem Babylóna za Gadátou, jemuž asyrský král také ublížil.

(169)

3.

Marně vyzývá Kýros asyrského krále k boji. Gadátás se spojí s Kýrem

a získá pro něho lstí asyrskou pevnost. Další spojenci Kadúsiové a Sakové. Rychlá pomoc ohroženému Gadátovi.
(176)

4.

Neopatrnost stojí Kadúsie mnoho životů. Dohoda s asyrským králem o nepoškození úrody. Kýros posílen Gadátou táhne kolem Babylóna. Obsadí tři nepřátelské pohraniční pevnosti.
(186)

5.

Posila, kterou si Kýros vyžádal z Persie, je na místě. Kyaxarés na pozvání přijde za Kýrem, cítí se Kýrovými úspěchy ponížěn, ale dá se usmířit. Kýros se svěřuje přátelům s dalšími válečnými plány.
(195)

KNIHA ŠESTÁ

1.

Za všeobecného souhlasu je rozhodnuto pokračovat ve válce a postavit nové pevnosti. Je rozšířena perská jízda, stavějí se válečné vozy. Araspás předstírá zradu. Abradatás, manžel krásné Pantheie, se přidává ke Kýrovi.
(204)

2.

Usilovná příprava válečného tažení. Zpráva indických vyslanců o síle nepřátel vojáky znepokojí, Kýros je uklidní. Kýros určuje do podrobností, co si mají vojáci připravit na cestu.
(214)

3.

Uspořádání Kýrovy armády za pochodu. Araspás se vrací s přesnými zprávami o stavu nepřátelských sil. Kýros seznamuje velitele se svým plánem na rozestavení vojska k bitvě.
(222)

4.

Vojáci nastupují, Pantheia se loučí s Abradatou. Kýros mluví před bitvou.
(229)

KNIHA SEDMÁ

1.

Po příznivých obětech Kýrovo vojsko vyrazí do boje. Když už je nepřítel v dohledu, Kýros objíždí vojsko a určuje postup boje. Kroisův útok ztroskotá, jen Egyptané se drží. Abradatás padne, Kýros se octne v nebezpečí. Egyptané se za čestných podmínek vzdají.

(233)

2.

Jsou dobyty Sardy, Kýros slíbí, že město ušetří. Zajatý Kroisos vypráví o svých zkušenostech s věštby.

(234)

3.

Kýros chystá padlému Abradatovi slavný pohřeb. Pantheia spáchá u manželovy mrtvoly sebevraždu a je pochována společně s ním.

(248)

4.

Adúsios usmíří vnitřní spory v Kárii. Hystaspás si podrobí Malou Frygii. Kýros, posílen o lýdské vojáky, táhne k Babylónu.

(251)

5.

Kýros se zmocní „nedobytného“ Babylóna. Zavede dvorský ceremoniál, zřídí osobní stráž z eunuchů a dá do Babylóna silnou posádku. Chtějí-li si Peršané udržet, co vydobyli, musí si zachovat své dobré vlastnosti.

(254)

KNIHA OSMÁ

1.

Kýros rozhodne, aby šlechtici pravidelně chodili ke dvoru. Ustanoví různé dvorské úřady a zavede působivá opatření proti liknavcům. Rozdíly mezi vládnoucí vrstvou a poddanými se prohlubují. Získání náklonnosti předáků jednotlivých národů považuje Kýros za nejjistější záruku své vlády.

(269)

2.

Kýros užívá různých způsobů, jak vyznamenat za oddanost a horlivost ve službě: posílá jídla ze svého stolu, je velmi štědrý, zajišťuje dokonalou lékařskou péči. Závodů s bohatými cenami mají udržovat určitou soupeřivost, která by bránila vzniku důvěrného přátelství mezi předáky.

(278)

3.

Kýros uspořádá slavnostní průvod Babylónem. Po vykonání obětí jsou dostihy. Feraulás rozmlouvá s prostým mužem z národa Saků o ceně bohatství a nechá ho rozhodovat o svém majetku.

(285)

4.

Při hostině u Kýra panuje veselá nálada. Góbryás slíbí svou dceru Hystaspovi. Spojenci, kteří zůstávají s Kýrem, dostávají pozemky a domy, ostatní jiné dary. Kýros ukazuje přátelům své poklady.

(294)

5.

Kýros odchází do Persie. Při táboření i pochodu se zachovává přesný pořádek. S perským národem uzavře dohodu o vzájemném vztahu.

Ožení se s Kyaxarovou dcerou a vrátí se do Babylóna.

(301)

6.

Kýros ustanoví místodržitele jednotlivých zemí, zvané satrapy, dá jim podrobné pokyny, zajistí jejich kontrolu a zřídí poštu. Podnikne nové výboje vedoucí k rozšíření říše na jih a na západ. Ustanoví tři sídelní města.

(306)

7.

Zestárlý Kýros cítí přicházet smrt, děkuje bohům za svůj život, doporučuje svým dvěma synům svornost a zemře.

(310)

8.

V doslovu autor srovnává Peršany doby Kýrovy s Peršany své doby.

(316)

POZNÁMKY

(321)

SEZNAM VLASTNÍCH JMEN

(329)

EDIČNÍ POZNÁMKA

(335)